

Raadsfractie D66
t.a.v. De heer A. Fonk en mevr. M. de Groot

Onderwerp	:	Laag frequent geluid, slagschaduw en verlichting windmolens	Gieten , 14 maart 2023
No.	:	2023-002687	Uw brief van : 22 februari 2023
Bijlagen	:	-	Uw kenmerk : 22-02-2023
Behandeld door	:	Mevr. J. ten Cate	
Doorkiesnummer	:	(0592) 26 78 14	

Geachte fractie,

Op 22 februari 2023 heeft u ons een brief gestuurd waarin u vragen stelt naar aanleiding van de raadsbijeenkomst op 8 februari 2023. Tijdens deze bijeenkomst zijn de gemeenteraden van Borger-Odoorn en Aa en Hunze bijgepraat over de resultaten en de conclusies van het geluidsonderzoek Windpark De Drentse Monden en Oostermoer. De presentatie was, zoals u ook aangeeft, bedoeld om raadsleden meer inzicht te geven in de meetresultaten.

Het doel van het uitgevoerde geluidsonderzoek is 'het verschil te bepalen in laagfrequent geluid voor en na realisatie van het windpark'.

Uw vragen splitst u op in drie delen: waarneembaar geluid, niet-waarneembaar geluid en overige vragen.

Vragen waarneembaar laag frequent geluid

1. In de rapportage werd bij de geluidsmetingen uitgegaan van de maximale geluidsproductie per windmolen. Er is echter niet gecontroleerd of de windmolens tijdens de meetperiode op een lager geluidsniveau hebben gefunctioneerd. Waarom is dit niet gedaan en bent u voornemens dit alsnog te meten? Zo ja hoe gaat u dat dan uitvoeren en zo nee waarom niet?

Reactie:

De windmolens mogen overeenkomstig de verleende omgevingsvergunning draaien. Er is geen reden om aan te nemen dat de vergunninghouder geen gebruik maakt van de maximale mogelijkheden. De vergunninghouder was op de hoogte van het uitvoeren van het geluidsonderzoek. De vergelijkingsperiode is na afloop van de registratieperiode, 1 mei 2020 t/m 1 augustus 2022, bepaald.

2. Bent u voornemens om mogelijk volgende metingen gelijktijdig zowel bij de vaste meetpunten als bij de bron (windmolen) te meten? Zo ja hoe krijgt dit dan vorm en zo nee waarom niet?

Reactie:

De opdracht voor het geluidsonderzoek is afgerond op 1 augustus 2022, waarna de apparatuur op de negen (9) meetpunten is verwijderd. Op basis van de resultaten van het geluidsonderzoek is door beide colleges besloten aanvullend een brononderzoek te gaan uitvoeren. De uitvoering van dit onderzoek is nog in voorbereiding.

3. D66 heeft bij de presentatie genoteerd dat er bij 5 molens sprake is van afwijkende dan wel kritische waarden die nader onderzoek vereisten. Vindt dit plaats? Zo ja op welke wijze? Zo nee waarom niet?

Reactie:

Uit de rapportage van het onderzoek blijkt dat op vier (4) van de negen (9) meetpunten de gemeten waarde bij 100 en 125 Hz hoger is dan verwacht. Dit is opvallend en daarom voor beide colleges aanleiding geweest, op basis van het advies van de onderzoeksbureaus, een aanvullend onderzoek, brononderzoek, voor te bereiden. Bij voorbereiding van de uitvoering wordt ook de informatie uit de binnengekomen klachten meegenomen (zie vraag 2).

4. Eveneens werd aangegeven dat door slijtage het geluidsniveau kan toenemen. Kunt u aangeven in welke mate dat zal zijn, of deze mogelijke toename van geluid wordt gemonitord en hoe gaat u een en ander communiceren met de inwoners en ook de raad? Zo ja wanneer mogen we deze resultaten en communicatie verwachten? Zo nee wanneer wel?

Reactie:

Het geluidsniveau wordt voor het grootste deel bepaald door de aerodynamische interactie tussen wind en rotorblad. Hier treedt geen of nauwelijks slijtage op. Daarbij worden bladen regelmatig geïnspecteerd en eventueel schoongemaakt, omdat vervuiling of schade ook invloed heeft op de energieopbrengst. En dit vanuit oogpunt van levensduur en veiligheid belangrijk is. Uit ervaring van de onderzoeksbureaus is gebleken dat ook oudere turbines voldoen aan de specificaties.

5. Is u bekend dat eind 2023 nieuwe normen voor windmolens van kracht worden? Zo ja hoe verhoudt deze nieuwe normen zich dan ten opzichte van het nu gepresenteerde onderzoek? Zo nee gaat u zich daarin dan verdiepen en wanneer mogen we dan de consequenties verwachten? De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) heeft bovendien een lagere norm voorgesteld dan de oude landelijke norm. De WHO-advieswaarde is 45 decibel Lden gemiddeld over een jaar. Wanneer dit rapport in dit kader gelezen moet worden wat wordt dan het advies? Wordt dit mogelijk ook de nieuwe norm? Zo nee waarom niet?

Reactie:

Ons college is op de hoogte van de voorbereiding van de nieuwe normen voor het Activiteiten besluit voor windparken. Daarbij is het goed te benoemen dat het uitgevoerde geluidsonderzoek niet bedoeld is om te toetsen of het windpark aan de gestelde geluidsnormen kan voldoen. Het rijk is verantwoordelijk voor de nieuwe normen. We hebben, zoals aangegeven tijdens de raadsbijeenkomst op 8 februari 2023, de minister en de staatssecretaris op de hoogte gebracht van de uitkomsten van ons onderzoek en verzocht de resultaten van dit onderzoek te betrekken in de besluitvorming ten aanzien van de nieuwe normen. Wij blijven alert op de vervolgstappen in deze procedure.

6. Gemeentes hebben de bevoegdheid tot handhaving. Ze kunnen bijvoorbeeld de gegevens van het afgelopen jaar opvragen bij de exploitant. Daaruit dient dan te blijken dat de betreffende windturbines voldoen aan de geluidsnormen en slagschaduwnormen.

Er kunnen ook geluidsmetingen worden verricht, waarbij onderscheid kan worden gemaakt tussen tonaal geluid, laag frequent geluid en overige geluidsbronnen. Ook kan er een app worden ingezet (bijv. geluidsverwachting.nl) waarbij de te verwachten geluids- en slagschaduwbelasting voor de komende uren wordt aangegeven en omwonenden -in het kader van participatie- kunnen aangeven wanneer ze hinder ondervinden. Hier kan de exploitant dan vervolgens rekening mee houden. Heeft u met de exploitanten in deze zin afspraken gemaakt? Zo ja welke? En zo nee waarom niet?

Reactie:

Op grond van de wijzigings-AMvB moet de vergunninghouder in het kader van monitoring de jaargemiddelde waarde voor geluid berekenen en beschikbaar stellen aan het bevoegd gezag. De RUDD houdt hier het toezicht op. Los daarvan doen we zoals bij vraag 2 is aangegeven aanvullend brononderzoek. De mogelijkheden van de genoemde app zijn bekend, maar tot nog toe niet onderwerp van gesprek met de vergunninghouder geweest. De verleende vergunning is leidend voor de vergunninghouder.

7. Ook het toevoegen van "serrated edges" ofwel (uilenveren) kan de geluidsproductie verminderen. Deze zijn vaak al aanwezig bij moderne windturbines. Zijn deze uilenveren ook toegepast op de wieken van de molens in het referentiegebied? Zo nee waarom niet en worden ze dan wellicht nog aangebracht?

Reactie:

In het document aangeleverd ten behoeve van het goedkeuringsbesluit staat dat de turbines zullen worden uitgevoerd met een geluid reducerende kartelrand aan de achterzijde van de wieken, de zogenaamde 'serrated trailing edges'.

Vragen niet hoorbaar laag frequent geluid

8. Tijdens de gezamenlijke bijeenkomst op 8 februari 2023 heeft D66 de vraag voorgelegd welk onderzoek wordt uitgevoerd naar de ziekte effecten van deze lage geluidsgolven. Ook vroegen we of er een nulmeting via de GGD of plaatselijke huisartsen kan worden samengesteld. Het antwoord was dat "dit was onderkend en aan de brief zou worden toegevoegd". In de brief (een halve dag later) is echter slechts een algemene oproep opgenomen om tot landelijk onderzoek in de lage frequenties van onhoorbaar geluid te komen. De uitkomsten van een dergelijk onderzoek zijn dan niet specifiek voor het referentiegebied en kunnen dan ook niet een op een worden ingevoegd. Deze gang van zaken betreuren we.

Is het college voornemens alsnog een onderzoek naar dit gezondheidsaspect in te stellen in het referentiegebied voor onhoorbaar geluid. Zo ja hoe gaat dat dan gebeuren en zo nee, waarom niet?

Reactie:

In onze brief aan de minister van EZK en de staatssecretaris van I en W hebben wij er op aangedrongen de resultaten van ons geluidsonderzoek te betrekken in de lopende procedure voor het opstellen van nieuwe rijksregels en bij de voorbereiding van gezondheidsonderzoeken. Ook is het rapport van het geluidsonderzoek doorgestuurd naar de GGD met het verzoek er op aan te dringen dat ons gebied wordt meegenomen in de onderzoeken.

9. Gaat u alsnog dit mogelijk gevaarlijke aspect van geluidsoverlast kenbaar maken in Den Haag? Zo nee waarom niet?

Reactie:

Bij de beantwoording van de vorige vraag hebben we aangegeven dat we de minister van EZK en de staatssecretaris van I en W hebben geïnformeerd over de uitkomsten van ons geluidsonderzoek. Daarbij hebben wij verzocht de uitkomsten van dit onderzoek te betrekken in de gezondheidsonderzoeken die worden voorbereid.

Overige vragen

10. Middelen uit het gebiedsfonds kunnen ook beschikbaar worden gesteld voor geluidswerende maatregelen. Wordt hier al aan gedacht? Zo ja hoe ziet dat er dan uit en zo nee waarom niet?

Reactie:

De Stichting Gebiedsfonds, opgericht in maart 2022 vanuit de OmgevingsAdviesRaad, beheert de gelden die beschikbaar worden gesteld voor het Gebiedsfonds. De stichting heeft daarvoor een drietal regelingen vastgesteld, waarin wordt aangegeven wie en waarvoor een bijdrage uit het Gebiedsfonds kan worden aangevraagd.

11. Er is een nieuwe landelijke norm in ontwikkeling. Mocht blijken dat er meer slagschaduw is dan deze nieuwe norm, worden dan de molens stilgezet?

Zo nee waarom niet?

Reactie:

In de omgevingsvergunning voor het Windpark Oostermoer is een voorwaarde opgenomen dat een automatische stilstand voorziening aanwezig moet zijn met het oog op slagschaduw. Deze voorziening zorgt er voor dat windmolens stil worden gezet op het moment er sprake is van overschrijding van de voor slagschaduw vastgestelde norm. Wanneer landelijk andere normen worden vastgesteld, die ook van toepassing zijn voor het Windpark Oostermoer, dan zal de stilstand voorziening hierop afgestemd moeten worden. De RUDD houdt hier het toezicht op.

12. Voor welke periode worden de windturbines neergezet en wanneer worden ze weer afgebroken? Is de gemeente voornemens op deze periode te handhaven? Zo nee waarom niet?

Reactie:

De omgevingsvergunning is verleend voor de activiteit 'bouwen' en 'milieu', oprichten en in werking hebben van een inrichting, voor een periode van 30 jaar. De vergunninghouder moet binnen 1 jaar na deze termijn de bovengrondse delen en de fundering tot ten minste 1 meter onder het maaiveld verwijderen.

13. De overlast van obstakelverlichting wordt door de omwonenden als onprettig ervaren. Om hinder te beperken kan onder voorwaarden permanent brandende verlichting worden toegepast in plaats van knipperende verlichting. Ook kan bij goed zicht de intensiteit worden teruggebracht tot 30 of zelfs 10%. Ook kan sinds kort (na goedkeuring van de ILT) naderingsdetectie worden toegepast. Hierbij hoeft de obstakelverlichting alleen nog aan als er een luchtvaartuig of ballon zich in de nabije omgeving bevindt.

Bent u van deze ontwikkelingen op de hoogte en hierover met de

Windmolenexploitanten in gesprek? Zo ja hoe pakt dit uit en wat mogen de bewoners van dit gesprek verwachten? Zo nee bent u voornemens dit gesprek aan te gaan?

Reactie:

Wij zijn van deze ontwikkelingen op de hoogte. Er is een verplichtingsplan toegevoegd aan het Inpassingsplan. Dit verlichtingsplan wordt getoetst door de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). Landelijk wordt er nog onderzocht hoe nieuwe mogelijkheden ook bij bestaande parken kunnen worden toegepast.

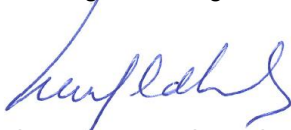
14. Tot slot stelt u dat er een gerechtelijke uitspraak is waaruit blijkt dat de gemeente verantwoordelijk is voor handhaving. Dit kan daarom niet meer arbitrair zijn. We gaan er van uit dat de gemeente dan ook deze handhavingstaak gaat uitvoeren.

Reactie:

In eerste instantie was er onduidelijkheid over wie bevoegd gezag was voor toezicht en handhaving. Dat is nu duidelijk. Los van deze discussie is nooit onduidelijkheid geweest over de uitvoering van toezicht en handhaving.

Met vriendelijke groet,

Het college van de gemeente Aa en Hunze,

de heer R.L.H. Schoonderbeek
secretaris

de heer A.W. Hiemstra
burgemeester